

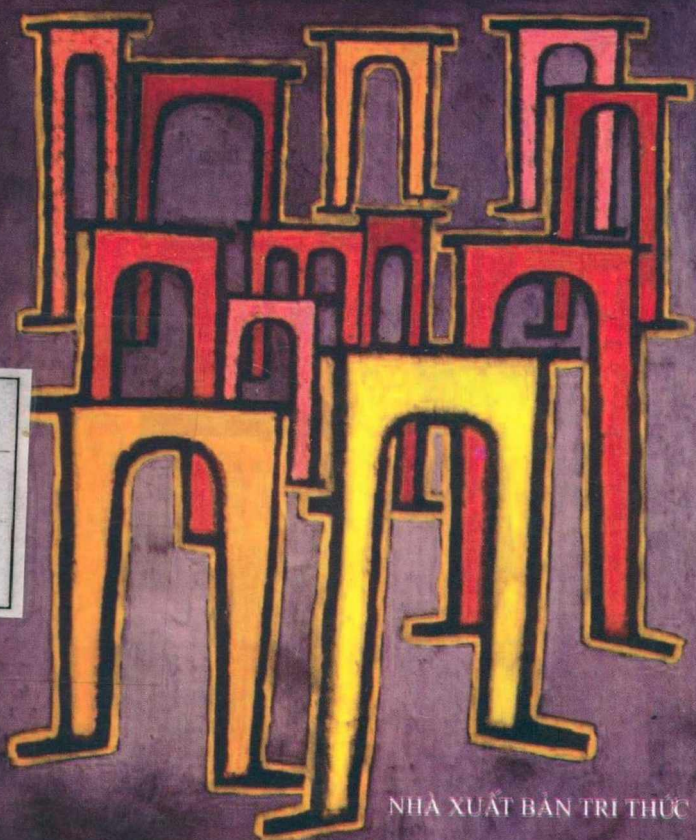
CK.0000039907

TỦ SÁCH
LINH HOA

EMILE DURKHEIM

Các quy tắc của
phương pháp xã hội học

Đinh Hồng Phúc dịch

GUYÊN
LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN TRI THỨC

Tranh tua: Description de un tableau, version 100x100cm

**CÁC QUY TẮC CỦA
PHƯƠNG PHÁP XÃ HỘI HỌC**

Cuốn sách này nằm trong chương trình
TỦ SÁCH TINH HOA TRI THỨC THẾ GIỚI
của Quỹ Văn hóa Phan Châu Trinh
và Nhà xuất bản Tri thức
<http://quyphanchautrinh.org.vn>

Cuốn sách được xuất bản với
sự giúp đỡ của Đại sứ quán Pháp tại Việt Nam
trong khuôn khổ Chương trình hỗ trợ xuất bản
Nguyễn Văn Vĩnh

Cet ouvrage, publié dans le cadre du Programme
d'aide à la publication Nguyen Van Vinh, bénéficie du
soutien de l'Ambassade de France au Vietnam

85283

TỦ SÁCH TINH HOA TRI THỨC THẾ GIỚI

ÉMILE DURKHEIM

301
—
EMI

**CÁC QUY TẮC CỦA
PHƯƠNG PHÁP XÃ HỘI HỌC**

Đinh Hồng Phúc dịch

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRUNG TÂM HỌC LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN TRI THỨC

CÁC QUY TẮC CỦA PHƯƠNG PHÁP XÃ HỘI
ÉMILE DURKHEIM

Bản quyền tiếng Việt © 2012 Nhà xuất bản Tri thức.

Bản quyền tác phẩm đã được bảo hộ. Mọi hình thức xuất bản, sao chụp, phân phối dưới dạng in ấn hoặc văn bản điện tử mà không có sự cho phép của Nhà xuất bản Tri thức là vi phạm luật.

Dịch theo bản *Les règles de la méthode sociologique*, Émile Durkheim, Presses Universitaires de France, 1963.

Mục lục

Lời giới thiệu

Lời tựa cho lần xuất bản thứ nhất

Lời tựa cho lần xuất bản thứ hai

DẪN NHẬP: Tình trạng chưa phát triển của phương pháp luận trong các môn khoa học xã hội. Đối tượng của sách này.

CHƯƠNG I - Thế nào là một sự kiện xã hội?

Sự kiện xã hội không thể được định nghĩa bằng tính phổ biến của nó trong xã hội. Các đặc điểm khu biệt của sự kiện xã hội: 1° Ở bên ngoài các ý thức cá nhân; 2° Gây ra hay có thể gây ra sự tác động có tính cưỡng bức đến các ý thức ấy. Áp dụng định nghĩa này vào các thực tiễn được cấu lập và các trào lưu xã hội. Kiểm chứng định nghĩa này.

CÁC QUY TẮC CỦA PHƯƠNG PHÁP XÃ HỘI HỌC

Một cách khác để xác định đặc điểm của sự kiện xã hội: trạng thái độc lập của nó trong quan hệ với những sự biểu hiện cá nhân. Áp dụng đặc điểm ấy vào các thực tiễn được cấu lập và các trào lưu xã hội. Sự kiện xã hội trở nên phổ biến vì nó mang tính xã hội, chứ không phải nó mang tính xã hội vì nó là phổ biến. Định nghĩa thứ hai trở thành bộ phận của định nghĩa thứ nhất như thế nào.

Các sự kiện thuộc hình thái học xã hội trở thành bộ phận của định nghĩa ấy như thế nào. Định thức tổng quát về sự kiện xã hội.

CHƯƠNG II - Các quy tắc về sự quan sát các sự kiện xã hội

Quy tắc nền tảng: Xét các sự kiện xã hội như các sự vật.

I. Thời kì ý hệ mà tất cả các môn khoa học trải qua và trong thời kì ấy chúng tạo ra các ý niệm tầm thường và mang tính thực tiễn, thay vì mô tả và cắt nghĩa các sự vật. Tại sao thời kì ấy trong xã hội học phải được kéo dài hơn so với các môn khoa học khác. Các sự kiện được vay mượn ở xã hội học của Comte, của ông Spencer, ở tình trạng hiện nay của đạo đức học và kinh tế học chính trị và cho thấy rằng thời kì ấy vẫn chưa được vượt qua.

Các lí do để vượt qua thời kì ấy: 1° Các sự kiện xã hội phải được xét như các sự vật, bởi lẽ chúng là những dữ liệu trực tiếp của khoa học, còn những ý niệm, mà chúng được coi là sự phát triển, không

được mang lại một cách trực tiếp. 2° Chúng có tất cả các đặc điểm của sự vật.

Những điểm giống nhau của cuộc cải cách này với cuộc cải cách đã làm biến đổi môn Tâm lí học trong thời gian qua. Những lí do để hi vọng có một sự tiến bộ nhanh chóng của ngành xã hội học trong tương lai.

II. Những hệ luận trực tiếp của quy tắc nói trên.

1° Gạt mọi tiền niệm ra khỏi khoa học. Về điểm nhìn huyền học đối lập với việc áp dụng quy tắc này.

2° Phương cách cấu tạo đối tượng thực định của cuộc nghiên cứu: nhóm các sự kiện lại theo các đặc điểm bên ngoài mà chúng có chung. Các mối quan hệ giữa khái niệm được hình thành như vậy với khái niệm thông thường. Các ví dụ về những sai lầm mà người ta phạm phải khi bỏ qua quy tắc này hay vận dụng nó không đúng: ông Spencer và lí thuyết của ông về sự tiến hóa của hôn nhân; ông Garofalo và định nghĩa của ông về tội phạm; sai lầm chung là không thừa nhận có nền luân lí ở các xã hội kém phát triển. Tính chất bề ngoài của các đặc điểm đang trở thành bộ phận của các định nghĩa ban đầu ấy không là sự trở ngại cho các lối giải thích khoa học.

3° Ngoài ra, các đặc điểm bề ngoài ấy phải khách quan nhất trong khả năng của nó. Phương tiện để đạt được điều đó: lĩnh hội các sự kiện xã hội qua khía

cạnh, ở đó chúng xảy ra, biệt lập với các biểu hiện cá nhân của chúng

CHƯƠNG III - Các quy tắc về sự phân biệt hiện tượng bình thường và hiện tượng bệnh lí

Ích lợi về lí thuyết và thực hành của sự phân biệt ấy. Nó phải là khả hữu về mặt khoa học để khoa học có thể dùng làm định hướng cho hành vi ứng xử.

I. Xem xét các tiêu chuẩn thường được sử dụng: sự đau đớn không phải là dấu hiệu phân biệt của bệnh tật, vì nó là một phần của trạng thái sức khỏe; cũng không phải là sự suy giảm các cơ may sống sót, vì đôi khi nó được sinh ra bởi các sự kiện bình thường (già yếu, sinh nở, v.v.), và nó không phát sinh một cách tất yếu từ bệnh tật; hơn nữa, tiêu chuẩn này hầu như không được áp dụng, nhất là trong ngành xã hội học.

Bệnh tật được phân biệt với trạng thái sức khỏe giống như cái không bình thường với cái bình thường. Loại hình trung bình hay riêng biệt. Sự cần thiết phải tính đến tuổi tác để xác định xem sự kiện là bình thường hay không-bình thường.

Nhìn chung, định nghĩa ấy về cái bệnh tật trùng khớp như thế nào với khái niệm thông dụng về nó: cái không-bình thường là cái ngẫu nhiên; tại sao cái không-bình thường, nói chung, tạo thành cái tồn tại ở trạng thái thấp kém.